

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 42. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297682848/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

ham – Vor Helt, som holdt sig noget fornærmet, og tillige mistænkte dem for, at de maaskee mistænkte ham for, at han vilde være dem til Tyngde, viste dem sin Vexel og sit Guld-Uhr, og satte sig til Bords, med en Mands Mine, der havde meer hjemme – Ih! – sagde Damen – Gudskee Lov, sagde Frokenen; og Broderen var under heele Maaltidet saa høflig og venlig imod ham, som han kunde ønsket det, og meer end han havde turdet haabe det –

Nu fortsatte de deres Reyse; og Broderen blev meer og meer kjærlig og fortroelig mod Panthakak, ligesom denne hvert Øyeblik meer indtog af ham – Det gik saa vit, at Herr Vögellein tilbød sin unge Ven, som han kaldte ham, sit logement i Francfurth; og at man uden Betankning tog derimod med største Glæde og Taknemmelighed – Det er kun maadeligt – De logerer da formodentlig ikke hos denne Dame – Ney, jeg har kun været en kort Lyst-Reise paa Landet med den naadige Frue – – Og nu naaede de det berømte Francfurth am Mayn. –

Broderen tog paa det kjærligste, og Panthakak med de største Taksigelser Afsked fra Damerne; og da han nu kom i Roelighed i sit nye logement, holdt han al sin Vanhøi for ringe imod den Fordeel, som det havde skaffet ham, den Fornøjelse at være under et Tag med Herr Vögellein. Vist nok er det, at intet kunde være behageligere, intet kunde have stærkere Præg af venlig Dyd, af ydmyg Fornuft og af satt Virtighed, end denne Mands Væsen og Omgang – Han syntes selv, i Betragtning af sin unge Ven, at unde sin Munterhed friere Lob, nu, da de var under fire Øyne – Men ligesom den langorede Pus, af og til ikke kan staae sin naturlige Lystighed imod, og stjæler sig til at gjøre et, kun et skjærtende Spring, og mænner; men i det samme Øyeblik zitterer for sin egen Forvovenhed, troer, at Hundene maaskee har seet ham, og dukker i lang Tid derefter i Agerrenden, indtil han glemmer Faren og vover et Hop endnu: saaledes kom intet lystigt, intet frit Indfald ud over Herr Vögelleins Læber, uden at det ligesom zittrede for den Dag der var det saa fremmed, skjulte sig i et dybt Suk, og ønskede sig om muligt tilbage i det Hjerte, hvor det i Tryghed kunde skjertse med sine unge Brødre – Dog ligesom en Hare skrækkes ved enhver Lyd, men naar han ofte saae, at det kun var en Frøe, der sprang ham forbi, undseer sig ved sin Frygtsomhed, og trodsende Frøen gjør fem, sex Cabrioler efter hinanden; saaledes blev og Herr Vögellein dristigere og dristigere, naar han betænkte sin

Vens Ungdom og Uskadelighed – Talen dreyede sig uformærket fra Sjælene i Almindelighed, til Fruentimmernes i Særdeelethed, og fra deres Sjæle, til deres Legemer; og da Broderen satte forud, at hans unge Ven ingen Hadere var af Kjønnets, hvori han just heller ikke tog meget Feyl; rebede han efterhaanden, at han var en større Kjendere deraf, end man skulde have formodet det, af hans Udvaltes – To Flasker udsøgt Rhinsk Viin, og ligesaa mange stegte Polarer, der, ifald det er tilladt, at udtrykke sig saaledes, med deres tause, men rørende Veltalenhed, bevidnede Frue von Unders Omhyggelighed og fine Smag kraftigere, end hun selv kunde have gjort, ved at tale i hundrede Aar; en angstfordrivende Hjerter-Styrkning, ligeledes en stolt Levning af Lyst-Reysen, alt dette bidrog til at gjøre vore Venner muntre og deres Fortroelighed heedere – Panthakak spurgte Broderen blant andet, om han nogen Tid havde været i F***, og om han havde kjendt nogle af denne Byes Skjønheder – Vögellein syntes at standse noget ved dette Spørgsmaal – Han blev endog rød, ligesom om det var større Synd at kjende Skjønhederne i F***, end andre Steder. – Men efter en kort Betænkning svarede han reent ud nej til begge Deele, og syntes at vilde forekomme flere Spørgsmaal herom, ved at vende Talen paa den unge Frøken von Under. De blev begge enige i at ophøje hendes Yndighed, hendes Belevenhed, hendes Forstand, og de øvrige glimrende Egenskaber, hvormed hun udmærkede sig saa meget fra sin Frue Moder; og de sluttede med den Betragtning, at dersom der var nogen Lyksalighed paa Jorden, saa maatte man vente den fra saadanne Fruentimmer, som Frøken von Under –

Saaledes sneg denne Aften sig bort, uden at man mærkede det, før end Søvnens Forbud gav Vægteren ret i, at Klokken allerede maatte være over To – Den anden Morgen fandt vore Venner alvorligere, meer lignende sig selv, men ikke koldsindigere, imod hinanden, end de havde været om Aftenen – Herr Vögelleins første Foretagende efter Cafféen, var at han uagtet alle Undskyldninger paatvang vor Panthakak fire Gylden, som han sagde til Haand-Skillinger, forsikrende, at han deelte Broderlig med ham – Vor unge Ven, vel vidende, at han baade kunde og vilde betale dem med det første, tog endelig derimod, inderlig rørt af saa stor en Ædelmodighed. – Han gik derpaa, ledsaget af Broderen hen til den Kjøbmand, hvorpaa hans Vexel var stillet, og da denne var præsenteret og paategnet; i samme Folgeskab, videre omkring for at see det mærkværdige i Francfurth –

Nogle Dage forsvandt saaledes i en bestandig Afveksling af Forneyelser, der vare det destomeer for den gode Panthakak, da de alle var anstændige, alle saa fint, saa nye forbundne med Andagtsens Øvelser, at disse ærværdige og strænge og hines yndige og muntre Udseende paa en umærkelig og for ham hidindtil ubegribelig Maade blandede sig med hinanden, til begges større Skjønhed og Fordeel – Dette bragte ham til, i det mindste paa nogen Tid at glemme sine menneske-fiendlige Fordomme, og han skulde maaskee tilsidst have forsonet sig med Jorden, og tilstaaet, at den havde sine Lyksaligheder, der som ikke en af de meest uventede Hændelser, havde for evig udslukket endog den mindste Gnist af denne Formodning i hans Bryst – En Upasselighed, der nødte ham til at vogte Kammeret, havde allerede i nogle Dage erindret ham om, at han ikke var i den beste Verden. – Dog var den ham selv i visse Maader behagelig, da den hvert Øyeblik skaffede ham et nyt Beviis paa hans Vens kjærlige og utrettelige Omhyggelighed – Men nu var det den sidste Løbedag, og Herr Panthakak var noget forlegen imellem at vove sin Helbred, eller sin Vexsel – Hans Ven, som mærkede det hjalp ham snart af denne Betryk – Han tilbød sig at hente Kjøbmanden – eller, sagde han – om De heller vil, saa kan jeg tage imod Pengene – her seer temmelig uordentligt og fattigt ud, lagde han sukkende til, og jeg har mine Aarsager, hvorfor jeg nodig vilde, at denne Mand eller nogen af hans skulde see mine Omstændigheder – Han er altfor godhjerted – Han vilde kun under Navn af Forskud paanøde mig Gaver, som jeg ikke kunde tage imod, uden at fornærme hans Børn – Herr Panthakak blev ret vred paa et Glimt af Mistanke, der imod hans Villie, var saa at sige føeret forbi hans Sjæl, ved den første Lyd af dette Tilbud – Han kaldte det nedrigt, og betroede uden videre Betænkning sin Vexsel med behørig Fuldmagt til Broder Vögellein, som besaa den, sukkede og forsvandt –

To Timer var nu næsten forløbene, siden han gik, som Herr Panthakak syntes – thi han havde givet ham sit Guld-Uhr med, at han ikke skulde forsonne Frue von Unders Bede-Time – og vor Syge fandt, at Tiden blev ham lang i sin Vens Fraværelse – Den tredje gik, og han regnede ud, at Herr Vögellein maatte have faaet Forfald – Den fjerde, og han erindrede sin Vexsel – Den femte, og han blev uroelig – Men da nu Natten kom, uden at nogen Vögellein lod sig see, hvad kunde da være saa forvirret som Panthakaks Sinds-Forfat-